

Ενδοοικογενειακή Βία Γένους Θηλυκού. Εισαγωγή σε Έννοιες και Προσεγγίσεις. Θεωρητικό Πλαίσιο Υπό το πρίσμα της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

3^η επιμόρφωση – 02/06/2023

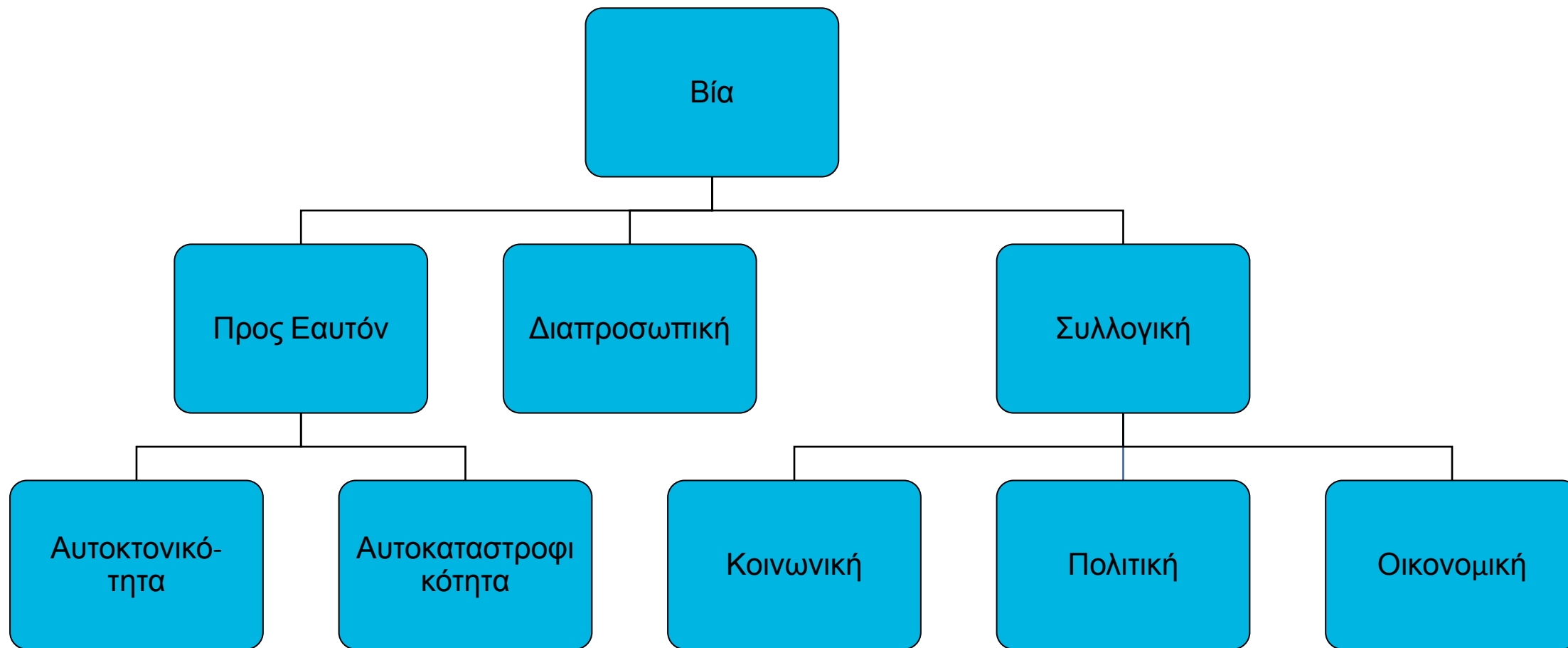

Co-funded by
the European Union

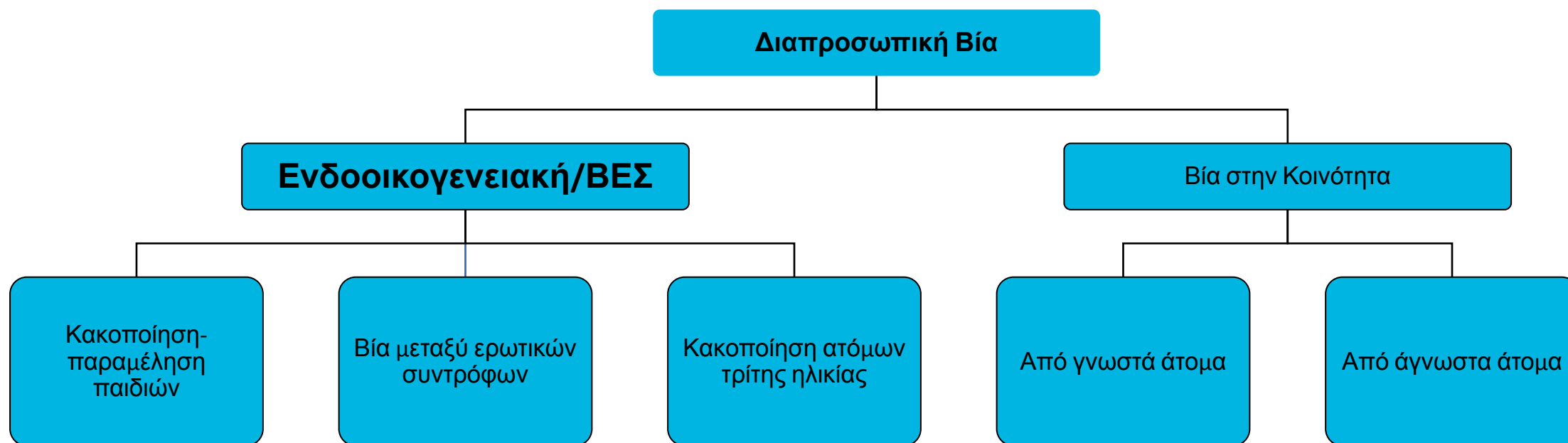
Erasmus+ 2022-1-EL01-KA210-VET-000082477
Εισήγηση: Αγγελοπούλου Γεωργία - Ψυχολόγος

Τυπολογία Της Βίας (Π.Ο.Υ., 1995)

Τυπολογία Της Βίας (Π.Ο.Υ., 1995)

Συνθήκη Κωνσταντινούπολης

Αναφορικά με τη Σύμβαση, προβλέπεται:

- ❖ Η ενίσχυση της ποινικής νομοθεσίας για την αντιμετώπιση εγκλημάτων που διαπράττονται σε βάρος των γυναικών (ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων, stalking, «εγκλήματα τιμής»),
- ❖ Καταργείται η διάταξη του άρθρου 339 παρ. 3 ΠΚ (μη άσκηση ποινικής δίωξης εάν μεταξύ του υπαιτίου αποπλάνησης ανηλίκου και του θύματος τελέστηκε γάμος).
- ❖ Τροποποιείται ο ν. 3500/2006 για την ενδοοικογενειακή βία, με στόχο την ευρύτερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή του.

Συνθήκη Κωνσταντινούπολης

- ❖ Τροποποιείται ο ν. 3811/2009 για την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης, με στόχο την ευχερέστερη πρόσβαση των θυμάτων στην αποζημίωση που προβλέπει ο εν λόγω νόμος.
- ❖ Τροποποιείται ο ν. 2168/1993 περί όπλων, ώστε να μην χορηγούνται άδειες σε όσους διώκονται ποινικά ή έχουν καταδικασθεί για αδικήματα ενδοοικογενειακής βίας.
- ❖ Προστατεύονται από την επιστροφή οι αλλοδαπές που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας και προσέρχονται στις αρμόδιες αρχές για να υποβάλουν τη σχετική καταγγελία.
- ❖ Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων ορίζεται ως αρχή παρακολούθησης της Σύμβασης.

Στόχος Συνθήκης Κωνσταντινούπολης

- a) την προστασία των γυναικών ενάντια σε όλες τις μορφές βίας, καθώς και την πρόληψη, την ποινική δίωξη και εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών καθώς και της ενδοοικογενειακής βίας.
- b) τη συνεισφορά στην εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και στην προώθηση ουσιαστικής ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών συμπεριλαμβανομένης της παροχής ενδυνάμωσης στις γυναίκες.
- c) τον σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου πλαισίου, πολιτικών και μέτρων για την προστασία και την υποβοήθηση όλων των θυμάτων βίας κατά των γυναικών καθώς και της ενδοοικογενειακής βίας.

Στόχος Συνθήκης Κωνσταντινούπολης

- d) την προαγωγή διεθνούς συνεργασίας με σκοπό την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.
- e) την παροχή υποστήριξης και συνδρομής σε οργανισμούς και φορείς επιβολής του δικαίου για αποτελεσματική συνεργασία τους με στόχο την υιοθέτηση μίας συνεκτικής προσέγγισης που οδηγεί στην εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

Βία κατά των Γυναικών (Ο.Η.Ε., 1993)

- ❖ «Κάθε Πράξη Βίας Βάσει Φύλλου, Η Οποία Επιφέρει Ή Είναι Πιθανό Να Επιφέρει Σωματική, Σεξουαλική Ή Ψυχολογική Βλάβη Ή Πόνο Σε Γυναίκες, Συμπεριλαμβανομένων Και Των Απειλών Για Τέτοιες Πράξεις, Του Εξαναγκασμού Ή Της Αυθαίρετης Στέρησης Της Ελευθερίας Είτε Συμβαίνει Στη Δημόσια Είτε Στην Ιδιωτική Ζωή».

Βία Κατά των Γυναικών

- ❖ Ο όρος «βία κατά των γυναικών» νοείται ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μία μορφή διάκρισης κατά των γυναικών και σημαίνει όλες τις πράξεις μίας βίας βασιζόμενης στο φύλο οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα ή ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα, φυσική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή πόνο για τις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των απειλών τέλεσης τοιούτων πράξεων, τον εξαναγκασμό ή την αυθαίρετη αποστέρηση της ελευθερίας, είτε αυτή συμβαίνει στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό βίο.

Ενδοοικογενειακή Βία

- ❖ Ο όρος «ενδοοικογενειακή βία» σημαίνει όλες τις πράξεις φυσικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας οι οποίες συμβαίνουν εντός της οικογένειας ή οικογενειακής μονάδας ή μεταξύ πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων, ανεξάρτητα ή όχι του κατά πόσο ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιρασθεί την ίδια κατοικία με το θύμα.

Λοιποί Ορισμοί

- ❖ Ο όρος «βία κατά των γυναικών» που βασίζεται στο φύλο σημαίνει τη βία η οποία έχει ως αντικείμενο τη γυναίκα για μόνο το λόγο ότι είναι γυναίκα ή η οποία επηρεάζει τη γυναίκα κατά τρόπο δυσανάλογο.
- ❖ Ο όρος «θύμα» σημαίνει οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο το οποίο αποτελεί αντικείμενο συμπεριφοράς η οποία προσδιορίζεται στα εδάφια α και β.
- ❖ ο όρος «γυναίκες» συμπεριλαμβάνει κορίτσια ηλικίας κάτω των 18 ετών.

Άρθρο 33- Ψυχολογική Βία

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η εσκεμμένη συμπεριφορά που κατατείνει στην σοβαρή πρόκληση βλάβης, στην ψυχολογική ακεραιότητα του ατόμου μέσω καταναγκασμού ή απειλών, θα ποινικοποιηθεί.

Άρθρο 34- Μη εμφανής παρακολούθηση ή παρενόχληση (Stalking)

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν την ποινικοποίηση της εσκεμμένης συμπεριφοράς η οποία κατατείνει στην επαναλαμβανόμενη απειλητική συμπεριφορά κατά άλλου προσώπου, προκαλώντας τον φόβο για τον ίδιο ή την ασφάλειά του.

Άρθρο 35- Σωματική βία

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα που θα διασφαλίζουν την ποινικοποίηση της εκ προθέσεως συμπεριφοράς η οποία κατατείνει στην διάπραξη πράξεων σωματικής βίας κατά άλλου προσώπου.

Άρθρο 36- Σεξουαλική βία συμπεριλαμβανομένου του βιασμού

1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η ποινικοποίηση των ακόλουθων εκ προθέσεως συμπεριφορών:
  - a) διάπραξη μη συναινετικής κολπικής, πρωκτικής ή στοματικής διείσδυσης σεξουαλικού χαρακτήρα στο σώμα άλλου ατόμου με τη χρησιμοποίηση οποιουδήποτε σωματικού μέρους ή αντικειμένου.
  - b) διάπραξη άλλων μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα με άτομο.
  - c) πρόκληση σε άλλο άτομο της πρόθεσης διάπραξης μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα με τρίτο άτομο.

Άρθρο 36- Σεξουαλική βία συμπεριλαμβανομένου του βιασμού

2. Η συγκατάθεση πρέπει να παρέχεται εκουσίως, ως αποτέλεσμα της ελεύθερης βούλησης του ατόμου η οποία αξιολογείται στο πλαίσιο των συνοδών περιστάσεων.
3. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι διατάξεις της παραγράφου 1 θα εφαρμόζονται επίσης αναφορικά με πράξεις οι οποίες διεπράχθησαν κατά των πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων όπως διαλαμβάνεται στην εγχώρια νομοθεσία.

Άρθρο 37- Καταναγκαστικός γάμος (Γάμος τελεσθείς υπό το κράτος καταναγκασμού)

1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η ποινικοποίηση της εκ προθέσεως συμπεριφοράς η οποία κατατείνει στον εξαναγκασμό ενηλίκου ή παιδιού να συνάψει γάμο.
2. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η ποινικοποίηση της εκ προθέσεως (ηθελημένης) συμπεριφοράς η οποία κατατείνει στο να δελεάσει ενήλικα ή παιδί να μεταβούν στο έδαφος (επικράτεια) Μέρους ή Κράτους άλλου από εκείνο στο οποίο κατοικούν με σκοπό να εξαναγκαστούν σε σύναψη γάμου.

Άρθρο 38- Ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων γυναικός

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η ποινικοποίηση των ακόλουθων εσκεμμένων συμπεριφορών:
  - a) της εκτομής, του ακρωτηριασμού ή της εκτέλεσης οποιουδήποτε άλλου ακρωτηριασμού σε ολόκληρο το εύρος ή σε οποιοδήποτε τμήμα των μεγάλων ή μικρών αιδοϊκών χειλέων ή της κλειτορίδας γυναικός.
  - b) του εξαναγκασμού ή της παρότρυνσης γυναικός να υποβληθεί σε οποιαδήποτε των πράξεων που αναφέρονται στο εδάφιο α.
  - c) την υποκίνηση, τον εξαναγκασμό ή την παρότρυνση κοριτσιού να υποβληθεί σε οποιαδήποτε των πράξεων που εκτίθενται στο εδάφιο α.

Άρθρο 39-Καταναγκαστική έκτρωση και καταναγκαστική στείρωση.

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η ποινικοποίηση των ακόλουθων εσκεμμένων συμπεριφορών:
  - a) της εκτέλεσης έκτρωσης σε γυναίκα χωρίς την προηγούμενη και ρητή συγκατάθεσή της
  - b) την πραγματοποίηση χειρουργικής επέμβασης η οποία έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα τη παύση της ικανότητας της γυναίκας να αναπαράγει κατά φυσικό τρόπο χωρίς την προηγούμενη και ρητή συγκατάθεση ή κατανόηση της διαδικασίας.

Άρθρο 40- Σεξουαλική παρενόχληση

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οποιαδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής, μη λεκτικής ή φυσικής συμπεριφοράς σεξουαλικής φύσεως η οποία αποσκοπεί ή κατατείνει στην παραβίαση της αξιοπρέπειας του ατόμου, συγκεκριμένα σε περίπτωση δημιουργίας ενός εκφοβιστικού, εχθρικού, μειωτικού, ταπεινωτικού ή προσβλητικού περιβάλλοντος, θα υπόκειται σε ποινικές ή άλλες νομικές κυρώσεις.

Άρθρο 41- Προτροπή ή παρακίνηση σε διάπραξη αδικήματος και απόπειρα

1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα για τη θέσπιση ως αδικήματος, οσάκις διαπράττεται εκ προθέσεως, των αδικημάτων της προτροπής ή εξώθησης σε διάπραξη, που καθιερώνονται σύμφωνα με τα άρθρα 35,36,37,38 παρ. α και 39 της παρούσας Σύμβασης.
2. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα για τη θέσπιση ως αδικημάτων, οσάκις διαπράττονται εκ προθέσεως, των αποπειρών προς διάπραξη αδικημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 35,36,37,38 παρ. α και 39 της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 42- Απαράδεκτες δικαιολογήσεις εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων που διαπράττονται στο όνομα της ούτως- αποκαλούμενης "τιμής".

1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι, κατά τη διάρκεια της άσκησης ποινικής δίωξης που έπεται της διάπραξης οποιασδήποτε των πράξεων βίας, που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, ο πολιτισμός, τα έθιμα, η θρησκεία, οι παραδόσεις ή η ούτως-αποκαλούμενη «τιμή» δεν θα θεωρούνται ως δικαιολογία για τη διάπραξη αυτών των πράξεων. Τα παραπάνω καλύπτουν, συγκεκριμένα τους ισχυρισμούς ότι το θύμα έχει παραβιάσει τους πολιτισμικούς, θρησκευτικούς, κοινωνικούς ή παραδοσιακούς κανόνες ή έθιμα ορθής συμπεριφοράς.

Άρθρο 42- Απαράδεκτες δικαιολογήσεις εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων που διαπράττονται στο όνομα της ούτως- αποκαλούμενης "τιμής".

2. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η υποκίνηση και προτροπή από οποιοδήποτε άτομο παιδιού σε διάπραξη οποιασδήποτε των πράξεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δε θα συνεπάγονται μείωση του αξιόποινου του ατόμου αυτού αναφορικά με τις διαπραχθείσες πράξεις.

Άρθρο 39-Καταναγκαστική έκτρωση και καταναγκαστική στείρωση.

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η ποινικοποίηση των ακόλουθων εσκεμμένων συμπεριφορών:
  - a) της εκτέλεσης έκτρωσης σε γυναίκα χωρίς την προηγούμενη και ρητή συγκατάθεσή της
  - b) την πραγματοποίηση χειρουργικής επέμβασης η οποία έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα τη παύση της ικανότητας της γυναίκας να αναπαράγει κατά φυσικό τρόπο χωρίς την προηγούμενη και ρητή συγκατάθεση ή κατανόηση της διαδικασίας.

Άρθρο 26-Παροχή προστασίας και υποστήριξης σε παιδιά μάρτυρες

1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι κατά την παροχή προστασίας και υποστηρικτικών υπηρεσιών στα θύματα, θα λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα δικαιώματα και οι ανάγκες των παιδιών-μαρτύρων αναφορικά με όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.
2. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με το παρόν άρθρο θα περιλαμβάνουν την ηλικιακά ενδεδειγμένη ψυχοκοινωνική συμβουλευτική σε παιδιά μάρτυρες όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης και θα λαμβάνουν δεόντως υπόψη το καλύτερο συμφέρον του παιδιού.

Άρθρο 27- Υποχρέωση αναφοράς (επεισοδίων βίας)

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να ενθαρρύνουν οποιοδήποτε πρόσωπο είναι μάρτυρας διάπραξης πράξεων βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, ή το οποίο έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι μία τέτοια πράξη ενδέχεται να διαπραχθεί, ή ότι περαιτέρω πράξεις βίας θα πρέπει να αναμένονται, να ανακοινώσει και αναφέρει τούτο στις αρμόδιες οργανώσεις ή αρχές.

Άρθρο 28- Υποχρέωση αναφοράς από επαγγελματίες

- ❖ Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι κανόνες εμπιστευτικότητας που επιβάλλονται από την εσωτερική νομοθεσία σε ορισμένους επαγγελματίες δεν συνιστούν εμπόδιο στη δυνατότητά τους, κάτω από κατάλληλες συνθήκες, ν' αναφέρουν στις αρμόδιες οργανώσεις ή αρχές εάν έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι μία σοβαρή πράξη βίας, καλυπτόμενη από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης έχει διαπραχθεί και ότι περαιτέρω σοβαρές πράξεις βίας θα πρέπει να αναμένονται.

Κακοποίηση Παραμέληση Ανηλίκων (Π.Ο. Υ., 1999)

Η κακοποίηση ή κακομεταχείριση του παιδιού περιλαμβάνει όλες τις μορφές σωματικής ή συναισθηματικής κακής μεταχείρισης, σεξουαλικής παραβίασης, παραμέλησης ή παραμελημένης θεραπευτικής αντιμετώπισης ή εκμετάλλευσης για εμπορικούς σκοπούς, η οποία καταλήγει σε συγκεκριμένη ή εν δυνάμει βλάβη που αφορά τη ζωή και την ανάπτυξη του παιδιού, στο πλαίσιο μιας σχέσης ευθύνης, εμπιστοσύνης και δύναμης

Μορφές Κακοποίησης – Παραμέλησης Των Παιδιών

- ❖ Σωματική κακοποίηση
- ❖ Παραμέληση
- ❖ Σεξουαλική κακοποίηση
- ❖ Ψυχολογική – Συναισθηματική κακοποίηση – παραμέληση
- ❖ Σύνδρομο «Μυνχάουζεν δι' αντιπροσώπου»
- ❖ Κακοποίηση από Υπηρεσίες («συστημική»)
- ❖ Έκθεση σε σκληρές βίας – σύνδρομο του «αμέτοχου θεατή»
- ❖ Υπολειπόμενη ανάπτυξη μη-οργανικής αιτιολογίας
- ❖ Σωματική τιμωρία
- ❖ «Ασύμμετρη» Βία μεταξύ ανηλίκων (“Bullying”)
- ❖ Κακοποίηση – παραμέληση των παιδιών σε Ιδρύματα
- ❖ Παιδική εργασία
- ❖ Σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων, παιδικό trafficking
- ❖ Κακοποίηση παιδιών μέσω του Διαδικτύου

Μύθοι για την ΚαΠα-Π

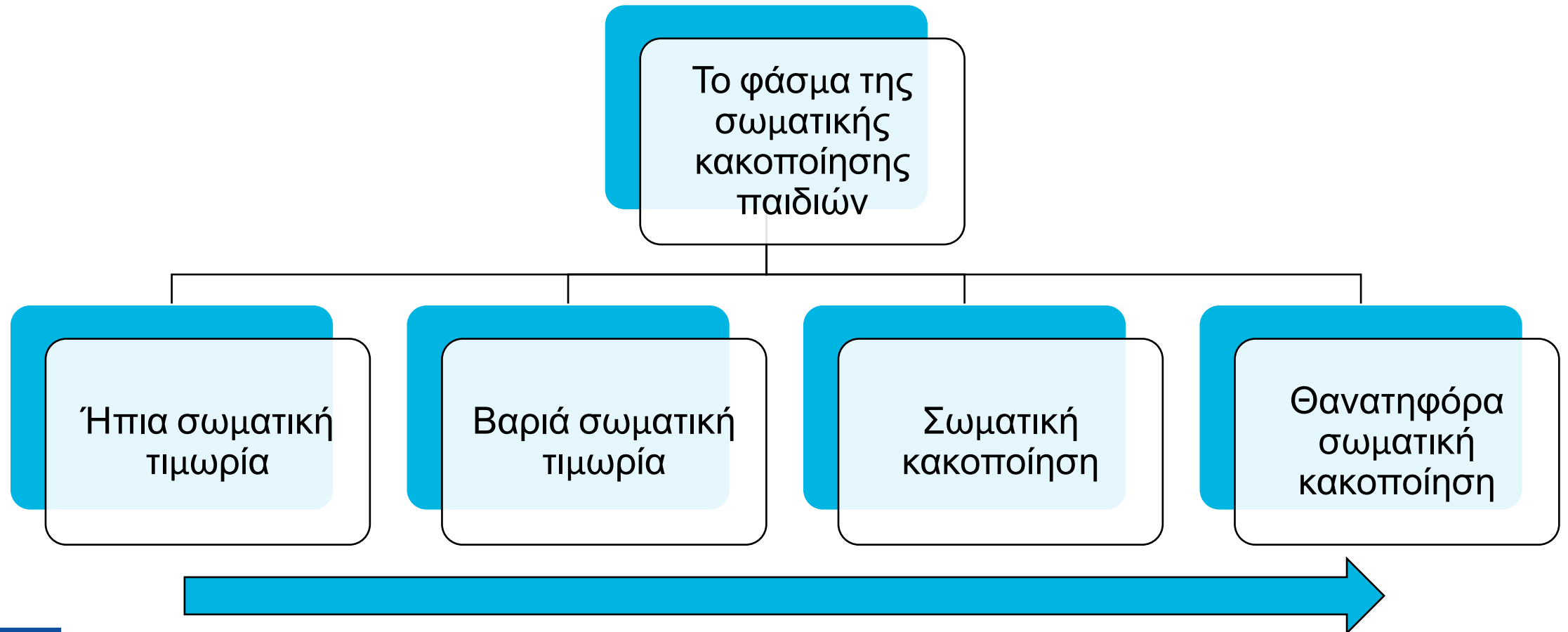
- ❖ Είναι κακοποίηση μόνο αν περιλαμβάνει σωματική βία
- ❖ Μόνον οι «κακοί άνθρωποι» κακοποιούν τα παιδιά τους
- ❖ Δεν συμβαίνει στις καλές οικογένειες
- ❖ Οι θύτες είναι μόνον «άγνωστοι»
- ❖ Τα κακοποιημένα παιδιά μεγαλώνοντας γίνονται «πάντα» θύτες

Σωματική Κακοποίηση

- ❖ Σωματική κακοποίηση παιδιού έχει οριστεί ως η σκόπιμη χρήση σωματικής βίας κατά του παιδιού, που έχει ως αποτέλεσμα - ή έχει μεγάλη πιθανότητα να έχει ως αποτέλεσμα βλάβη στην υγεία του παιδιού, την επιβίωση, την ανάπτυξη ή την αξιοπρέπειά του.
- ❖ Αυτή περιλαμβάνει χτύπημα, ξυλοδαρμό, κλωτσιές, ταρακούνημα, δάγκωμα, στραγγαλισμό, κάψιμο, δηλητηρίαση και πρόκληση ασφυξίας.
- ❖ Μεγάλο μέρος της σωματικής βίας σε βάρος των παιδιών επιβάλλεται μέσω της τιμωρίας και λαμβάνει χώρα στο σπίτι.

Φάσμα Σωματικής Κακοποίησης

Συναισθηματική Ψυχολογική Κακοποίηση

ένα σταθερό μοτίβο ανικανότητας από την πλευρά του γονέα ή φροντιστή να παράσχει ένα κατάλληλο και υποστηρικτικό περιβάλλον για την ανάπτυξη του.

Βλάβη σε σωματική, ψυχική, πνευματική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη του.

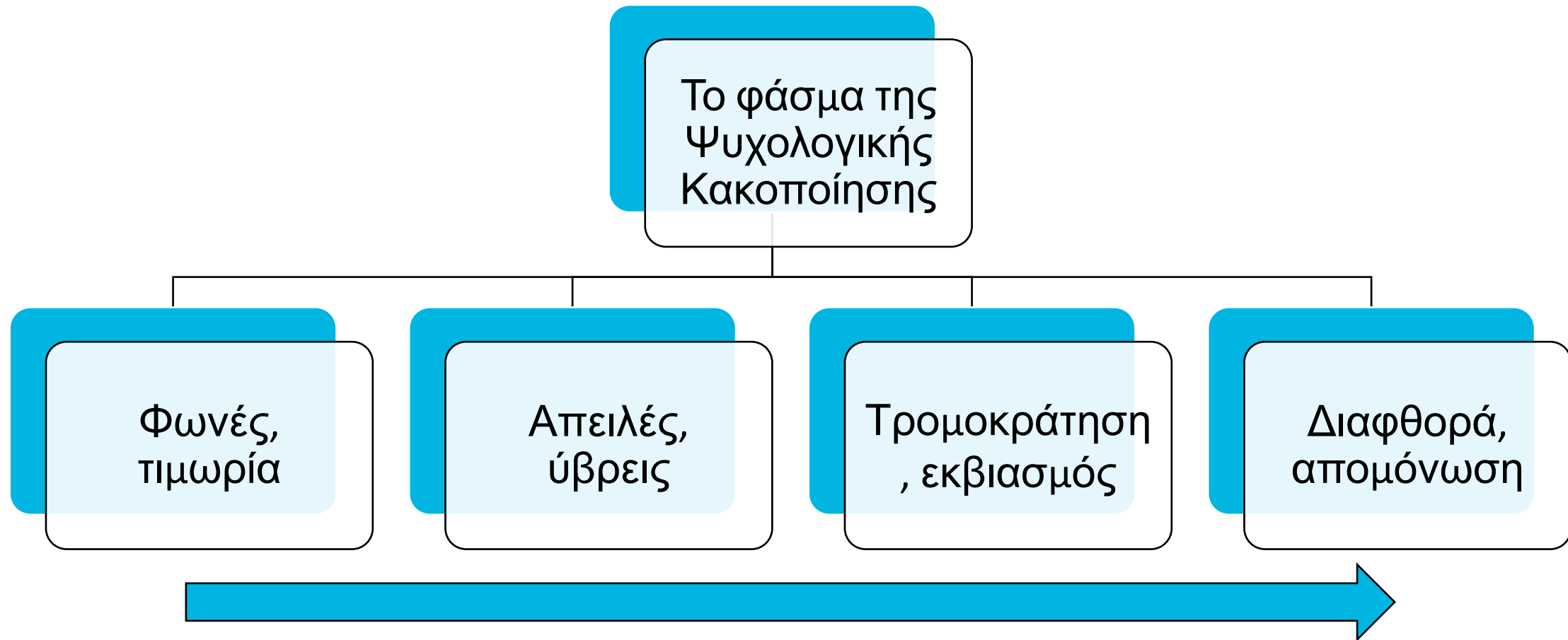

Συναισθηματική Ψυχολογική Κακοποίηση

Μορφές συναισθηματικής κακοποίησης αποτελούν (Field & Winterfeld, 2003):

- ❖ Οι φωνές και οι κραυγές.
- ❖ Οι χαρακτηρισμοί όπως «είσαι ηλίθιος/α», «είσαι κακό παιδί», «είσαι άχρηστος/η».
- ❖ Η σύγκριση των παιδιών με άλλα παιδιά εις βάρος τους: «δεν αξίζεις τίποτε», «ο ξάδελφος σου πάει καλύτερα από σένα» κ.λπ.
- ❖ Η έλλειψη στοργής, αγάπης και εκδηλώσεων τρυφερότητας.
- ❖ Η δημιουργία ενοχών: «θα με κάνεις να πεθάνω», «εσύ φταις για όλα» κλπ.
- ❖ Η ταπείνωση του παιδιού: «είσαι για πέταμα», «τι ήθελα και έκανα ένα παιδί σαν και σένα» κλπ

Φάσμα Συναισθηματικής Ψυχολογικής Κακοποίησης

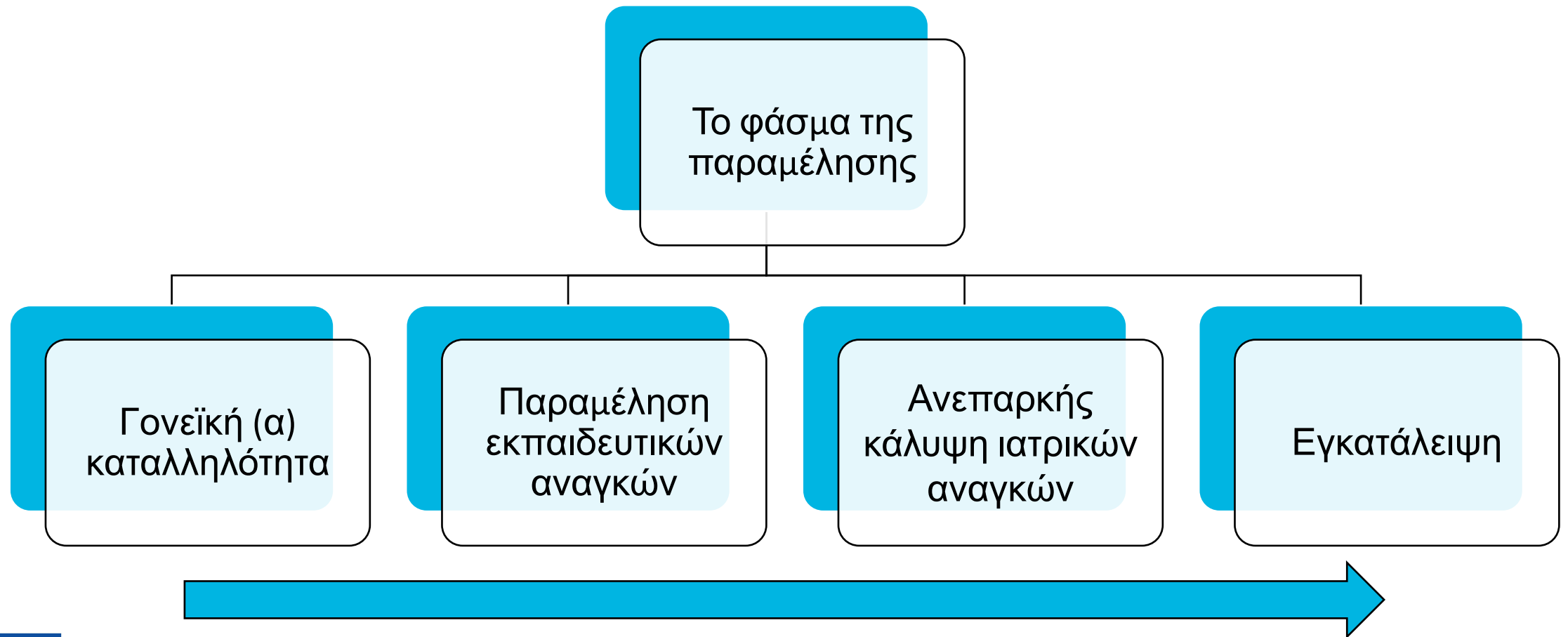
Παραμέληση

Η συναισθηματική και ψυχολογική κακοποίηση περιλαμβάνει, τόσο μεμονωμένα περιστατικά, όσο και ένα σταθερό μοτίβο ανικανότητας από την πλευρά του γονέα ή φροντιστή να παράσχει ένα κατάλληλο και υποστηρικτικό περιβάλλον στους παρακάτω τομείς:

- ❖ στην υγεία
- ❖ στην εκπαίδευση
- ❖ στη συναισθηματική ανάπτυξη
- ❖ στη διατροφή
- ❖ σε ένα ασφαλές καταφύγιο και συνθήκες διαβίωσης.

Οι γονείς των παραμελημένων παιδιών δεν είναι αναγκαστικά φτωχοί. Μπορεί επίσης να είναι εύποροι. Ωστόσο, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση της οικογένειας, παίζει σημαντικό ρόλο στην εκδήλωση ή μη συμπεριφορών παραμέλησης.

Φάσμα Παραμέλησης

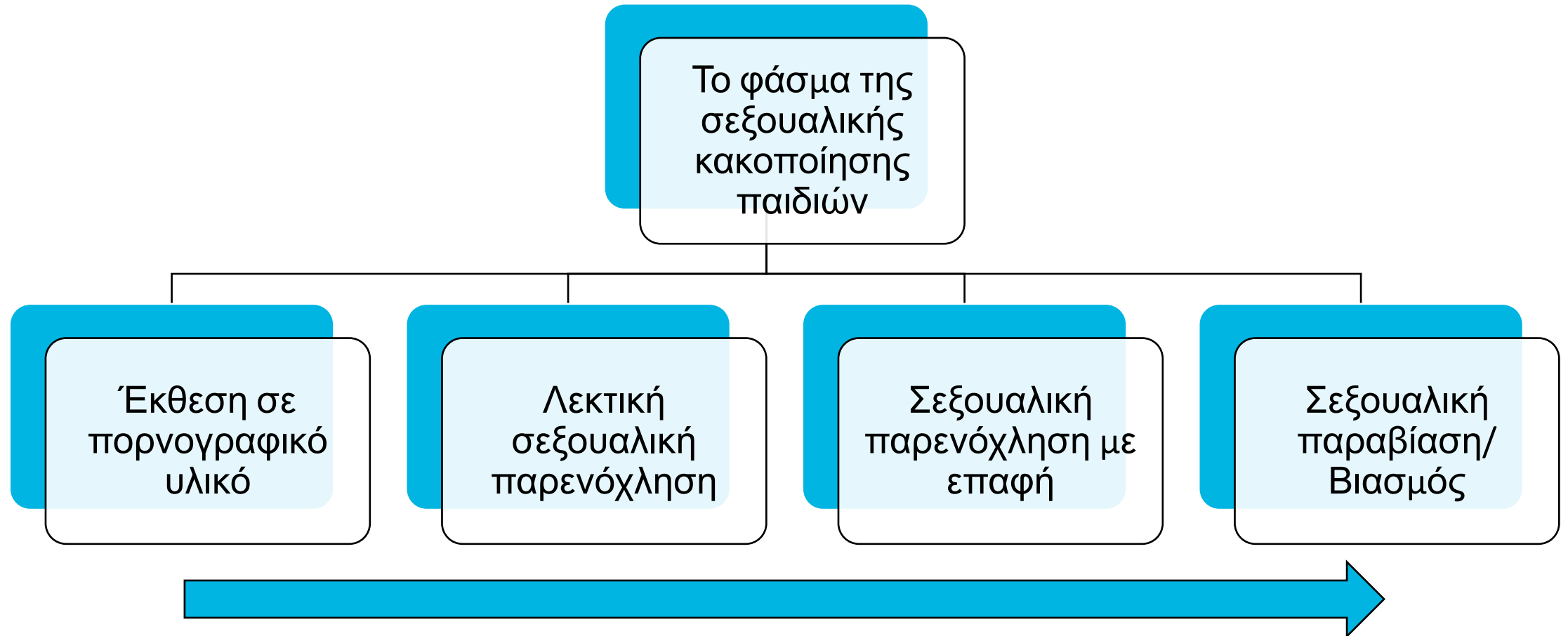

Σεξουαλική Κακοποίηση

- ❖ Σεξουαλική κακοποίηση έχει οριστεί ως η συμμετοχή του παιδιού σε σεξουαλική δραστηριότητα, την οποία δεν κατανοεί πλήρως, δεν είναι σε θέση να δώσει συγκατάθεση ή για την οποία το παιδί δεν είναι αναπτυξιακά διατεθειμένο ή αλλιώς παραβιάζει τους νόμους ή τα κοινωνικά ταμπού της κοινωνίας.
- ❖ Τα παιδιά μπορεί να υποστούν σεξουαλική κακοποίηση τόσο από ενήλικες όσο και από άλλα παιδιά που είναι - λόγω της ηλικίας τους ή του σταδίου ανάπτυξης τους - σε θέση ευθύνης, εμπιστοσύνης ή εξουσίας πάνω στο θύμα.

Φάσμα Σεξουαλικής Κακοποίησης

Θύτες...

- ❖ Γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας (90% των περιπτώσεων ανήκει σε αυτή την κατηγορία)
- ❖ Φροντιστές
- ❖ Φίλοι
- ❖ Γνωστοί
- ❖ Άγνωστοι
- ❖ Άτομα σε θέσεις ισχύος - όπως καθηγητές, στρατιώτες, αστυνομικοί και κληρικοί
- ❖ Εργοδότες
- ❖ Εργαζόμενοι στις υπηρεσίες υγείας
- ❖ Άλλα παιδιά

Τα παιδιά....

1. Βιώνουν αισθήματα ενοχής και υπευθυνότητας γι' αυτό που τους συμβαίνει
2. Νιώθουν ότι θα τιμωρηθούν
3. Αντιμετωπίζουν την κατάσταση σαν ένα «ένοχο οικογενειακό μυστικό»
4. Λειτουργούν προστατευτικά προς τους γονείς τους.
5. Ακόμη και να αντιληφθούν το κίνδυνο σπάνια ζητούν βοήθεια
6. Δυσκολεύονται να δείξουν τι νιώθουν
7. Απαιτείται θεραπεία, στήριξη και υγιές κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον για να μπορέσει το παιδί να αναγνωρίσει τα τραύματά του (Pereda, 2009).

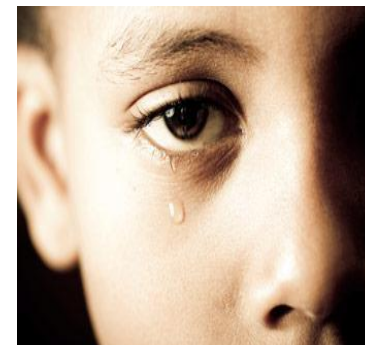

Βασικά σημάδια κακοποίησης / παραμέλησης

Οποιαδήποτε ξαφνική και χωρίς εμφανή αιτία αλλαγή

Στη συμπεριφορά του παιδιού

- ❖ Απομονώνεται και δεν κοινωνικοποιείται
- ❖ Το παιδί ανταποκρίνεται με παράξενο τρόπο όταν προσπαθεί κάποιος να το αγγίξει
- ❖ Απουσιάζει ή καθυστερεί συστηματικά να προσέλθει στο σχολείο ή ακόμα αρνείται να επιστρέψει σπίτι
- ❖ Αδικαιολόγητες πληγές και τραύματα
- ❖ Έντονη ενασχόληση με την περιοχή των γεννητικών οργάνων
- ❖ Σεξουαλική συμπεριφορά που δε συνάδει με την ηλικία του παιδιού
- ❖ Το παιδί κατέχει μεγάλα χρηματικά ποσά, χωρίς να μπορεί να δικαιολογήσει που τα έχει βρει
- ❖ Φόβος προς συγκεκριμένους ανθρώπους και συγκεκριμένες τοποθεσίες
- ❖ Κακή σωματική υγιεινή (παραμέληση)
- ❖ Αφρόντιστη και ακατάλληλη για την εποχή ένδυση (παραμέληση)

Βασικά σημάδια κακοποίησης / παραμέλησης

Στη διάθεσή του

- ❖ Εμφανίζει έντονο και αδικαιολόγητο άγχος
- ❖ Έχει απρόβλεπτες και έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις και ξεσπάσματα
- ❖ Απάθεια
- ❖ Καταθλιπτική διάθεση
- ❖ Έλλειψη συγκέντρωσης
- ❖ Έχει αυτοκαταστροφικές τάσεις

Στον ύπνο του

- ❖ Παλινδρόμηση στη βρεφική ηλικία (νυχτερινή ενούρηση, εγκόπριση, χρήση πιπίλας)

Στην όρεξη του

ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΕΙ

Συνέπειες παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης

- ❖ Μετατραυματικές διαταραχές
- ❖ Άγχος κατασταλτικό που δεν μπορεί να προσδιοριστεί αλλιώς (DESNOS – Disorder of **E**xtr^em^e **S**tress **N**ot **O**therwise **S**pecified)
- ❖ Σεξουαλικές δυσκολίες
- ❖ Διαταραχές άγχους και συναισθηματικές δυσκολίες
- ❖ Κατάθλιψη
- ❖ Χρήση ουσιών
- ❖ Διατροφικές διαταραχές και πολλά άλλα

Η εκδήλωση και η ένταση των συμπτωμάτων εξαρτάται από ατομικούς (ηλικία-αναπτυξιακό στάδιο παιδιού), κοινωνικούς παράγοντες αλλά και από την φύση και τα χαρακτηριστικά της σεξουαλικής κακοποίησης (Finkelhor & Berliner, 1995).

Προστατευτικοί παράγοντες

- ❖ Υποστηρικτικό οικογενειακό περιβάλλον και κοινωνικά δίκτυα-Φιλικές σχέσεις του παιδιού με τους συνομηλίκους του και των γονιών με άτομα εκτός συγγενικού περιβάλλοντος
- ❖ Γονικές δεξιότητες ανατροφής-καλές σχέσεις γονιού-παιδιού
- ❖ Σταθερές οικογενειακές σχέσεις-Συνοχή της οικογένειας
- ❖ Κανόνες και έλεγχος του παιδιού
- ❖ Εργασία του γονιού
- ❖ Πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες
- ❖ Ενήλικες έξω από την οικογένεια που προφέρουν υποστήριξη και δρουν σαν πρότυπα
- ❖ Καθοριστικό ρόλο παίζουν οι θετικές σχέσεις με το σχολείο (Meinck, Cluver, Boyes & Mhlongo, 2014). Καλή σχέση παιδιού με το δάσκαλο-δέσμευση με το σχολείο
- ❖ Χαρακτηριστικά προσωπικότητας-θετική αυτοεκτίμηση του παιδιού

Τι πρέπει να κάνω αν το παιδί, μου αποκαλύψει την κακοποίηση

- ❖ Είναι σημαντικό να διατηρήσεις την ψυχραιμία σου
- ❖ Επιβεβαίωσε στο παιδί ότι δεν ευθύνεται το ίδιο για αυτό που συνέβη
- ❖ Επιβεβαίωσε στο παιδί ότι το πιστεύεις και επιβράβευσέ το που σου το αποκάλυψε
- ❖ Προσπάθησε να διατηρήσεις το παιδί χαλαρό και πες του πως είσαι εκεί για να τον/την βοηθήσεις
- ❖ Διαβεβαίωσε πως και εσύ και το παιδί είστε ασφαλείς
- ❖ Άφησε το παιδί ελεύθερο να χρησιμοποιήσει την δική του γλώσσα για να περιγράψει τι συνέβη. Μπορεί να μην γνωρίζει ορολογίες
- ❖ Επικοινωνήσε άμεσα με τις Αρμόδιες Αρχές
- ❖ Μην ανακρίνεις το παιδί

Τι πρέπει να κάνω αν το παιδί, μου αποκαλύψει την κακοποίηση

- ❖ Μην κάνεις υποθέσεις για το τι συνέβη
- ❖ Προσπάθησε να μετριάσεις τις αντιδράσεις σου στο άκουσμα του συμβάντος και μην δείξεις έντονα το σοκ, την αηδία ή τα συναισθήματα αμφισβήτησης
- ❖ Μην χρησιμοποιείς ειδικό λεξιλόγιο όπως «παιδική κακοποίηση», «βιασμός», «φυλακή»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

